

Pastor Chr. Ludwigs har i Nr. 31 af „Dansk Kirketidende“ for 30. Juli 1905 rettet nogle meget overlegne Ord til Dansk Kvindesamfund i Anledning af, at det paa Fællesmødet i Aalborg i Sommer blev vedtaget at indsende en Henvendelse til Rigsdagen og de kirkelige Myndigheder om, at „Ordene til Kvinderne om at være deres Ægtemænd underdanige maatte udgaa af Vielsesritualet“. Længe forud for Fællesmødet omsendtes Forespørgsler, i hvilke Vielsesritualet var aftrykt, til alle Kredsene, saa at Beskyldningen for, at „ikke en eneste Kvinde har set Ritualet“ passer ikke; og Stiftsprovst Kemp har i Nr. 35 paavist, at der er overmaade god Mening i Formuleringen, og at den fremkommer i rette Tid og paa rette Sted.

Om disse to Ting har jeg ikke mere at tilføje. Men Pastor L. skriver Spalte 502: „Det er maa-ske ogsaa en Forhandling værd, om ikke de stærke Apostelord om Kvindernes „Underdanighed“ hører til det, der saaledes er tidsbundet“. — Det glæder mig, at Pastor L. dog vil have en Forhandling om denne Sag. Muligvis har han kun tænkt sig en Forhandling mellem Præster, højst mellem Mænd; men da Sagen mindst lige saa meget vedrører Kvinder, haaber jeg dog ikke, der vil blive nægtet Kvinder Ordet i denne Forhandling.

Han skriver Spalte 501: „Hvad nytter det nemlig af Vielsesritualet at slette Ordet underdanig*) og det Skriftsted, som indeholder dette Ord, naar det *bliver staaende i Biblen*“. —

Biblen er nu en meget omfattende Bog. Det er en Samling af Fortællinger om Guds Førelse af Jødefolket, om Kristi Fødsel og Liv her paa Jorden samt hans Apostles Breve til de første kristne Menigheder o. s. v. Er der virkelig noget Menneske, som mener, at hvert Ord, der staar i Biblen, skal være en Lov for kristne Mennesker i det 20. Hundredeaar efter Kristi Fødsel? Der er da i det mindste ingen, der lever, som om de mente dette.

Det er et meget anvendt Argument, som er godt til at kyse uselvstændige, lidet tænkende Mennesker med: „Det staar i Biblen!“ Men skal Nutidsmennesker bøje sig for hvert Ord, der staar i Biblen, og skal Nutidens Samfundsforhold ordnes efter Biblens Ord, saa vil det med andre Ord sige, at vi skal *blive staaende paa den jødiske Kulturs Standpunkt*.

Til vor tidlige Børnelærdom hører Fortællingen om Spartas Høvding Lykurg, der gav Sparta Love og bandt Folket ved Ed til at holde dem, til han kom tilbage; og saa rejste han bort og døde i Udlandet og befalede, at han skulde bræn-

des og hans Aske spredes i Havet, for at Folket ikke, ved at hente hans Aske tilbage, skulde føle sig løst fra sin Ed. Han sammenlignedes med den vise Solon i Athen, som rostes, fordi han ikke vilde binde Folket ved sine Love for et længere Tidsrum end 10 Aar, fordi han forstod, at Livet forandrer sig og maa være Udvikling underkastet.

Men naar har Jesus Kristus givet Regler for hele Samfundslivet, som skulde staa til evig Tid? Han vidste vel, at Livet er Udvikling og Kamp for at naa til større og større Fuldkommenhed, større og større Sandhedserkendelse; og næsten alle hans Ord er *til det indre Menneske*, som han vilde rense og figøre. Naar hans Disciple vilde vide hans Mening, f. Eks. om de politiske Forhold, og spurgte, om de maatte betale Skat til Romerne, svarede han: „Giv Kejseren, hvad Kejserens er og Gud, hvad Guds er!“ *Intet Steds har Kristus sagt, at Kvinden skulde være Manden underdanig*, og intet Steds har han givet de Kristne Ord, som de skulde vie Ægtefolk paa. Det er alt *Menneskeværk*.

I den daværende jødiske Kultur indtog *Kvinden og Trællen* en uhyre ringe og lav Stilling, Kvinden var kun til for Mandens Skyld, Trællen kun for Overklassens. Noget af det største, Kristendommen har bragt ind i vor Civilisation, er den *enkeltes Menneskeret*, Individets Ret, den Sandhed, at ethvert Menneske, skabt i Guds Billede, er Guds Barn, enten det er en Mand, en Kvinde eller en Træl. Pavlus udtrykker saa smukt Kristi Tanke i de Ord i Brevet til Galaterne, 3. Kap. 28. V.: „Her er ikke Jøde eller Græker; her er ikke Træl eller Fri; her er ikke Mand eller Kvinde; thi I er alle én i Kristus Jesus“.

Men Pavlus var et Menneske og Barn af sin Tid, og kunde han end i beaandede Øjeblikke hæve sig højt over sin Samtid, saa saa han dog paa mange Samfundsforhold med jødiske Øjne.

Kristendommen indeholder i sig Spiren til det, som gør, at vor Civilisation staar højest, nemlig: Trællens og Kvindens Frigørelse gennem det enkelte Menneskes fuldkomne Ligestilling overfor Gud. Men det er aldeles i Modstrid med hele Kristi Arbejde her paa Jorden at kræve, at Kristendommen skal holde Samfundet paa den jødiske Kulturs Standpunkt. Og det gør den, f. Eks. naar den ved Altret siger, at Hustruen skal være sin Mand underdanig. *Det er Jødedom og ikke Kristen-dom*.

Disse Ord har gjort uamaadelig Skade i Tidernes Løb; fra dem har Mændene hentet en Art Undskyldning for, at Ægteskabslovene var saa uretfærdige mod Kvinderne, og med disse Ord har de kuert mangen en fromt troende Kvinde. De er intet Udtryk for Kristi Mening om Forholdet mellem Mand og Kvinde; det er Ord, som er vilkaar-

*) Det, D. Kv. Sf. vedtog, var at anmode de kirkelige Myndigheder om, at *Ordene* til Kvinderne om at være deres Ægtemænd underdanige maatte udgaa af Ritualet. (Se „Kvinden og Samfundet“ Nr. 14 S. 124).